

Klik [hier](#) voor het originele artikel (p. 119)

BASISKENNIS VOOR HET SCHOOLADVIES

Een van de belangrijkste momenten voor basisschoolleerlingen is het schooladvies in groep 8. Hiervan hangt voor hen veel af. Alle reden dus om dit advies met zorg op te stellen, iets wat je als doorgaans ook doet. Het onderzoek van Van Rooijen en haar collega's (2017) helpt je hierbij. Zij geven inzicht in welke factoren wel en niet belangrijk zijn voor succes in het vo. En wat voor jou dus relevant is om mee te wegen in je advies. Ook benoemen ze valkuilen. Hun artikel biedt je kortom een fijn fundament voor een afgewogen advies.

HET IDEE

Bij het schooladvies maak je een inschatting van wat een leerling in zijn mars heeft en welk onderwijsniveau hij aankan. Hoe beter (passend) het advies, hoe warmer de overgang naar het vo en hoe soepeler de schoolloopbaan: de leerling zit op zijn plek. Om te weten of het advies passend is, moet je een stap in de toekomst zetten. Dat is precies wat Van Rooijen & co hebben gedaan: ze keken naar het niveau waarop leerlingen in de 4e klas van het VO zaten en vergeleken dat met hun schooladvies uit groep 8. Was dat hetzelfde, hoger of lager? Daarbij stelden de onderzoekers zich de vraag: welke factoren voorspellen dat leerlingen met eenzelfde schooladvies uiteindelijk toch op verschillende niveaus belanden? Dit hebben ze onderzocht.

DE INZICHTEN

2/3 van de leerlingen zat na 4 jaar op hetzelfde niveau als geadviseerd door de basisschool. Het merendeel van de schooladviezen in gr. 8 voorspelt dus goed wat leerlingen kunnen. Daarentegen zat ruim 1/7 leerlingen op een hoger niveau en bijna 1/6 op een lager niveau dan geadviseerd. Wat zorgt er nou voor dat een leerling hoger (opstroom) of lager (afstroom) terechtkomt? Daarvoor hebben Van Rooijen & co alle informatie over de leerlingen gewogen.

Achtergrondkenmerken De achtergrondkenmerken blijken goede voorspellers. Zo hebben jongens en leerlingen van praktisch opgeleide ouders (maximaal lbo of mbo) een grotere kans op afstroom naar een lager niveau. Deze laatste groep krijgt gemiddeld al een lager schooladvies, ook bij gelijke prestaties (zie kader volgende pagina). Die (te) lage inschaling op de basisschool kan zich dus voortzetten in het VO, waardoor ze nog lager terechtkomen. Ook etniciteit doet ertoe: leerlingen met een niet-westerse achtergrond stromen vaker op dan leerlingen met een westerse achtergrond. De verklaring dat basisscholen de capaciteiten van de 1e groep ten onrechte te laag inschatten (onderadvisering). Doch niet etniciteit, maar sociaal-economische achtergrond (SES) is bepalend voor leerprestaties. Anders gezegd: het kind van een zwarte advocaat presteert doorgaans beter in het VO dan het kind van een witte bouwvakker.

Leerprestaties Het zal je niet verbazen dat ook leerprestaties goede voorspellers zijn. Van Rooijen & co hebben specifiek gekeken naar risicoleerlingen – kinderen met een verhoogd risico op afstroom – en zagen dat lage scores op begrijpend lezen aan het einde van de basisschool een cruciale factor zijn. Ook scores op rekentoetsen spelen, zij het in iets mindere mate, een rol. De score op de eindtoets (nu: doorstroom-toets) blijkt ook belangrijk. Leerlingen bij wie deze score lager was dan het school-advies, hadden een iets grotere kans op afstroom. Het omgekeerde gold ook: als de eindtoetsscore hoger is dan het advies stromen leerlingen eerder op. Het is dus zaak om de doorstroomtoetsscore mee te wegen in het schooladvies.

ouders en kansen

Het opleidingsniveau van ouders speelt nog altijd een grote rol bij de kansen van leerlingen: hoe theoretischer opgeleid de ouders, hoe hoger het onderwijsniveau dat hun kinderen behalen. Deels heeft dat te maken met de bagage die leerlingen van huis uit meekrijgen. Praktisch opgeleide ouders hebben niet alleen minder cultureel en sociaal kapitaal, maar ook letterlijk minder te besteden. Dat betekent een minder stimulerende omgeving thuis, met bijv. minder boeken, uitjes en educatieve spelletjes, en minder geld voor extra (schaduw)onderwijs. Daarnaast weten deze ouders minder goed de weg in het schoolsysteem, bijv. wat de beste scholen zijn en welke mogelijkheden er zijn. Anders dan theoretisch opgeleide ouders leggen ze zich doorgaans neer bij het schooladvies in groep 8, ook als de eindtoetscore hoger is dan dit advies. Het blijkt nog steeds een valkuil voor scholen: ze geven kinderen van praktisch opgeleide ouders een lager schooladvies dan klasgenoten met dezelfde prestaties, maar theoretisch opgeleide ouders.

Niet-cognitieve kenmerken Kenmerken als zelfvertrouwen en motivatie doen er nauwelijks toe. Op één uitzondering na: leerlingen die gericht zijn op leren en de stof willen begrijpen (mastery goal orientation, door de onderzoekers vertaald als competentiemotivatie, zie [artikel](#)) hebben een grotere kans om op te stromen.

Meervoudig advies Met een meervoudig advies vergroot je de kansen van leerlingen. Vaak komen leerlingen terecht op het hoogst ingeschatte advies. Dat is vooral het geval wanneer VO-scholen werken met brede (brug)klassen in de onderbouw.

in de klas

Het schooladvies is niet alleen voor leerlingen, maar ook voor jou als leraar een belangrijk moment. Je sluit hiermee de basisschoolperiode voor een leerling af

en wilt hem of haar het liefst zo gunstig mogelijk uitzwaaien. Hiervoor is al beschreven wat je bij het opstellen van je advies het best kunt laten meewegen en voor welke valkuilen je beducht moet zijn. Een belangrijke factor zijn scores voor begrijpend lezen. Logisch, want **tekstbegrip** is een cruciale vaardigheid bij alle vakken in het VO. Als leerlingen bij jou in de klas over het algemeen goed presteren, maar alleen moeite hebben met tekstbegrip, is het slim hier extra op in te zetten. Zo geef je hun een stevige (**kennis**) basis mee. Om dezelfde reden is het goed om de **competentiemotivatie** van leerlingen te versterken. Help hen zich te richten op het begrijpen van de stof en laat hen ervaren dat extra inzet echt loont. Mocht je twijfelen over welk niveau het best bij een leerling past, geef dan vooral een **meervoudig advies**, dus bijvoorbeeld vmbo-tl/havo of havo/vwo. Dit blijkt een goede stimulans voor leerlingen: de meesten komen uiteindelijk op het hoogste niveau uit dit advies terecht. Ten slotte is een **'warme' overdracht** naar het VO belangrijk. Verschaf VO-scholen expliciete informatie over prestaties van en aandachtspunten voor leerlingen. Ook daarmee geef je jouw leerlingen een zachte landing op de middelbare school.

- [Handreiking](#) Schooladvisering Rijksoverheid + [samenvatting](#)
- [Artikel](#) De overgang van het po naar het vo en de verdere schoolloopbaan
- [reviewstudie](#) naar de po-vo en de vmbo-mbo overgang
- [Artikel](#) Neem Eindtoets mee in schooladvies
- [Artikel](#) Meervoudig advies helpt vooruit
- [Artikel](#) Eindtoets en gelijke kansen. Een vergelijking voor en na
- [Artikel](#) Schooladvies: de leerkracht weet het beter
- [Artikel](#) De eindtoets is niet de grote gelijkmaker
- [Artikel](#) Waarom lieten leerkrachten factoren als herkomst meewegen?
- [Artikel](#) Postcode bepaalt nog steeds schoolsucces
- [Artikel](#) Alles op een rij over... de overdracht van groep 8 naar het vo

Meer lezen!